

ГЕНЕТИЧНА ТИПОЛОГІЯ МІКРОНАЦІЙ (ВІРТУАЛЬНИХ ДЕРЖАВ)

Феномен мікронацій (віртуальних держав) стає предметом дедалі більшої уваги не лише ЗМІ, а й науковців різного дисциплінарного спрямування, зокрема географії в епоху інформаційної трансформації. Систематизація та узагальнення емпіричних відомостей забезпечили аналітичне визначення ознак територіальної диференціації та типологічних ознак й особливостей генезису віртуальних держав – важливого кроку на шляху спроб географічної інтерпретації віртуалізації суспільного розвитку.

Ключові слова: мікронація, віртуальна держава, генетична типологія.

Micronations (Virtual states) phenomenon gains attention both from media and scientists of different domains, geography in informational transformation in particular. Systematization and generalization of empirical data provided the analytic grounds of spatial patterns and typology features of virtual states genesis to be the step towards geographical interpretations of social development virtualization.

Key words: micronation, virtual state, typology

Феномен мікронацій (віртуальних государств) становиться предметом все большего внимания не только СМИ, а и ученых разных дисциплинарных направлений, в частности, географии в эпоху информационной трансформации. Систематизация и обобщение эмпирических сведений обеспечили аналитическое определение черт территориальной дифференциации и типологических характеристик и особенностей генезиса виртуальных государств – важного шага на пути попыток географической интерпретации виртуализации общественного развития.

Ключевые слова: микронация, виртуальное государство, типология.

Одним з малодосліджених явищ в процесі сучасних трансформацій геополітичного простору світосистеми (його «віртуалізації») є «мікронації» або «віртуальні держави», яких сьогодні нараховується кілька десятків. Терміни-неологізми для опису маленьких невизнаних самопроголошених псевдодержавних утворень з'явилися в 1970-х роках. Ці ж терміни стали використовуватися для позначення більш ранніх віртуальних спільнот, деякі з яких існували ще на початку XIX століття. Вивчення аномальних правових ситуацій, внаслідок яких виникли такі утворення як Князівство Сіленд і Провінція Хатт-Рівер, що стали прикладом для створення більшості наступних мікронацій, а також створення юридично-політичних моделей віртуальних держав для навчальних цілей є предметом наукових пошуків здебільшого геополітиків, обговорення у ЗМІ на телебаченні [1,2,3] та туристичної промоції у спеціалізованих путівниках [4].

Водночас, дослідження такого явища як «мікронації» або «віртуальні держави» заслуговує на увагу в контексті сучасної географії, трансформація якої в інформаційну епоху актуалізує вивчення «віртуальних просторів»... [5,6]. Розглядаючи понятійну сутність, генезис та аспекти формування й функціонування «віртуальних держав» (далі застосовується фактично як синонім терміну «мікронації», й обидва далі без лапок) ми взяли за спробу типології цього явища. Досягнення такої

цілі ґрунтується на систематизації та узагальненні існуючих вторинних емпіричних даних й аналітичному визначенні особливостей територіальної диференціації та типологічних ознак генезису віртуальних держав. Отримані в результаті генетичні типологічні групи дозволяють розширити можливості подальшого наукового пошуку політичних, культурологічних, соціальних, економічних аспектів феномену «мікронаціоналізації» й «віртуалізації» сучасного суспільного розвитку.

Понятійні засади. Вважається, що термін «мікронація» запроваджено у широкий обіг Робертом Бен Медісоном – творцем Королівства Талосса (1979), яке у 1995 став публічним у мережі Інтернет [2]. Віртуальні держави (від англ. virtual state) або мікронації, (від англ. «micronation») – загальне найменування будь-яких утворень, які заявляють про свою державність, але не є державами, а лише імітують ті чи інші їхні риси. Це – своєрідні проекти зі створення нових штучних держав, які часто існують лише в уяві їхніх творців, на папері або в Інтернеті. Іноді такі держави володіють територією (часто вкрай невеликою, розміром з дачну ділянку або маленький острів). Деякі мікронаціоналісти називають свої країни «кочовими країнами» - особливо ті, які не мають землі і засновані в мережі Інтернет. Мікронації іноді також називають «моделями країни» і «новими проектами країни». Їх не слід плутати з «карликовими державами», які є визнаними незалежними державами, але мають невеликий розмір. Мікронації також потрібно відрізняти від інших видів соціальних груп (таких, як еко-села, племена, клани, секти і житлові асоціації), через те, що вони висловлюють формальні та стійкі, хоч і невизнані, претензії на суверенітет над деякими фізичними територіями. Втім, вони є невеликими, самопроголошеними організаціями, які стверджують, що вони є незалежними суверенними державами, однак не визнані як такі жодною існуючою визнаною суверенною державою або будь-якою наднаціональною організацією.

Відсутність збройного протистояння з визнаними державами відрізняє їх від сепаратистських режимів. Вони здатні і зазвичай всіляко прагнуть відтворювати формальні державні атрибути шляхом випуску монет, створення прапорів, поштових марок, паспортів, медалей; також вони приймають участь в деяких міжнародних форумах, випускають книги, періодику, відеофільми, проводять спортивні заходи тощо.

Міжнародно-правові аспекти. Основним міжнародно-правовим документом, що унормовує поняття «суверенна держава», є Конвенція Монтевідео (26.12.1933), яка статтею 1 закріплює основні критерії державності: постійне населення; визначена територія; уряд; здатність вступати у міжнаціональні відносини з іншими державами. При стаття 3 Конвенції затверджує, що політичне існування держави не залежить від визнання іншими державами [7].

Керуючись цими принципами та згідно з міжнародним правом, будь-який потенційний суб'єкт міжнародного права, який відповідає всім

критеріям, що викладені у статті 1 Конвенції Монтевідео, можна розглядати як суверенну державу при визнанні цього суб'єкта суверенним хоча б однією з суверенних держав. Наприклад, суверенний Військовий Мальтійський орден в якості незалежного суб'єкта міжнародного права не відповідає всім критеріям для визнання в якості держави, проте він стверджує, що є власне суверенною державою, адже був визнаний міжнародною правовою системою «утворенням зі статусом незалежного князівства» через історичні причини.

Власне, доктрина про територіальну цілісність фактично не забороняє одностороннє відділення від існуючих держав у міжнародному праві, що визначено у відповідному розділі Заключного акту Наради з безпеки і співробітництва в Європі 1973 року відомого як Гельсінський заключний акт (Гельсінкські угоди або Гельсінкська декларація):

«IV. Територіальна цілісність держав:

Держави-учасниці даного акту міжнародного права будуть поважати територіальну цілісність кожної з держав-учасниць. Відповідно, вони будуть утримуватися від будь-яких дій, несумісних з цілями і принципами Статуту Організації Об'єднаних Націй, проти територіальної цілісності, політичної незалежності або єдності будь-якої держави-учасника і, зокрема, від будь-яких сепаратистських дій, що представляють собою загрозу силового вторгнення або безпосереднього застосування сили.

Держави-учасниці будуть рівним чином утримуватися від прийняття території один одного як об'єкту військової окупації або для інших прямих або непрямих заходів застосування сили з метою порушення міжнародного права або як об'єкт територіального придбання за допомогою силових заходів або загрози їх здійснення. Жодна подібна окупація або подібне територіальне придбання буде визнане незаконним» [8].

По суті, цей пункт акту вказує на те, що інші держави (наприклад, треті особи) не мають права заохочувати сепаратизм в будь-якій іншій державі. Хоча цей пункт і не поширюється на спільноти в складі держави, що хочуть відділення по певних причинах, для початку такої спільноті потрібно надати в ООН аргументовані документи, що цю спільноту пригнічують в складі суверенної держави за національною ознакою. Поки що жодна з мікронацій не надала подібних документів в Організацію Об'єднаних Націй, тому про те, щоб ставити питання про визнання будь-якої з цих віртуальних держав суверенною, не може бути й мови. Саме тому жодна з мікронацій не визнана міжнародним співтовариством. [9]

Еволюція віртуалізації геополітичного простору. Найстаріша за часом виникнення мікронація - *Князівство Себорга* (954-2011) – місто-мікронація в Італії, яке стверджувало, що ніколи не було частиною жодної з сучасних італійських адміністративних одиниць (нині інтегроване в італійську область Лігурія). Найдавнішою нині існуючою на планеті мікронацією є *Королівство Редонда*, засноване в 1865 році в Карибському морі (острів Редонда на законодавчому рівні належить карибській країні

Антигуа і Барбуда). Воно не змогло зарекомендувати себе в якості реальної країни, тим не менш, існує до нашого часу та зберігає унікальний літературний фонд 2-ї половини XIX ст. разом зі своєю державною системою – власним королем і аристократією. Цікавим прикладом є *Лланруст* (1276 - 1989) – місто-мікронація в Північному Уельсі, що оголосило себе «вільним містом» від влади валлійського принца; безуспішно зверталися до Організації Об'єднаних Націй в 1947 р. з проханням визнати їх незалежною державою. Іншою серед найстаріших мікронацій світу є *Королівство Ланді*. Власник британського о. Ланді, М. Харман, оголосив себе королем цієї території у 1925 році і розпочав видання власних приватних монет і поштових марок для місцевого застосування. Хоча острів знаходився під владою Хармана як його власна вотчина, його власник ніколи не намагався здобути незалежність від Великобританії; саме тому Ланді в кращому випадку можна описати як «попередника» більш пізнього поняття «віртуальна держава» [10, 11].

XX ст. багате на розмаїття мотивів та проявів віртуалізації державності [11]: *Королівство Еллеоре* (1944) – жартівлива мікронація, заснована групою шкільних вчителів в літньому таборі на о. Еллеоре (Данія); *Королівство гуманності* (1878-1963) - колишня мікронація, що займала о-ви Спратлі (біля Малайзії) та була об'єднана з Республікою Морак-Сонгхраті-Мідс у вересні 1963 року; *Республіка Перлойя* (1918-1923) – місто-мікронація в Литві, яке виникло одразу після Першої Світової війни та існувало до часів литовсько-польської війни 1922-1923 рр.; після розпаду була інтегрована в Литву.

1960 - 1970-ті засвідчили заснування ряду територіальних мікронацій. Саме у цей період, у 1967 на покинутій після Другої світової війни платформі в Північному морі недалеко від східного узбережжя Англії було створено, напевно, найвідомішу з сучасних віртуальних держав – *князівство Сіленд*. Інші були засновані на лібертаріанських принципах (принципах свободи і обмеження впливу центральної влади), були залучені схеми побудови штучних островів, але тільки три з них (окрім Сіленда), як відомо, здобули хоч і обмежений, але все ж успіх в реалізації цієї мети:

✓ *Республіка Трояндових островів* - платформа площею в 400 м², побудована в 1968 р. в італійських територіальних водах в Адріатичному морі в 11 км від італійського міста Ріміні. Республіка, як відомо, видавала і продовжує видавати власні марки, а також визнала есперанто офіційною мовою. Однак, незабаром після встановлення «суверенітету», республіка була захоплена, а платформа зруйнована ВМС Італії за відмову платити державні податки. Нині існує республіканський «уряд у вигнанні»;

✓ *Республіка Мінерва* створена у 1972 р. як лібертаріанський «проект нової країни» бізнесменом з Невади М. Олівером. Однією з причин утворення цієї мікронації є те, що група Олівера проводила днопоглиблювальні роботи на рифі Мінерва – міліні, розташований в

Тихому океані на півдні від Фіджі. Вони досягли успіху у створенні невеликих штучних островів, але їх зусилля на забезпечення міжнародного визнання не увінчалися успіхом, і їхній суверенний сусід Тонга відправив військові сили в цей район і приєднав його;

✓ 1 квітня 1977 р., бібліофіл Р. Бут задумав рекламний трюк, в якому він проголосив *Хей-он-Уай* «незалежним королівством» від Уельсу з самим собою в якості монарха. Жартівлива мікронація Хей-он-Уай згодом розробила досить «здорову» систему індустрії туризму на основі літературних інтересів. У 2005 році Бут оголосив про намір продати свій книжковий магазин і переїхати в Німеччину [12].

До появи мережі Інтернет також вже існували *Арамоана* (1980) - невелике співтовариство в Новій Зеландії, яке оголосило себе незалежним в знак протесту проти будівництва алюмінієвого заводу на довколишній землі, та *Вільне місто Христіанія* (1971) - самопроголошений автономний район, у якому на 34 га в містечку Христіансхавн в данській столиці Копенгагені проживають близько 850 жителів [11].

Розвиток мережі Інтернету з середини 1990-х забезпечив справжню віртуалізацію – створення багатьох нових мікронацій, члени яких розкидані по всьому світу і взаємодіють головним чином за допомогою електронних засобів. Відмінності між такими Інтернет - мікронаціями та іншими видами соціальних груп в Інтернеті часто важко визначити. При цьому далеко не всі країни світу наважуються відслідковувати та контролювати діяльність своїх жителів в Інтернеті, оскільки це могло би спричинити безліч судових позовів про втручання в особисте життя тощо.

Одним з перших прикладів діяльності мікронації в Інтернеті є веб-сайт *Царства Талосса*. Лише за період з 2000 по 2012 р. у світі утворилося 18 віртуальних держав (виключно онлайн-держав, фентезійних інтернет-об'єднань та тому подібних утворень), однак остаточну їх кількість визначити важко через відмінності у підходах до визначення поняття «мікронація».

Діяльність цих типів мікронацій – безпосередньо «віртуальних» держав – майже повністю обмежується моделюванням дипломатичної діяльності: підписання «дипломатичних угод» та участь в «міжмікронаціональних» форумах (наприклад, Ліга малих та підлеглих національностей), а також створення інформаційних ресурсів про мікронації, таких як MicroWiki (<http://microwiki.org.uk>).

З розвитком Інтернету більшість раніше створених «територіальних» мікронацій, в тому числі *Провінція Хатт-Рівер*, *Імперія Атлантиум* і *Князівство Сіленд*, почали створювати та підтримувати власні веб-сайти, які служать в основному для просування власних претензій і маркетингової діяльності (продаж колекційних марок, монет і т.д. онлайн), отже набули остаточної віртуальності [11,13].

Уряд та економіка віртуальних держав. Віртуальні держави прагнуть бути у всьому схожими на справжні. Форми політичного устрою

в віртуальних державах різноманітні. Мікронації можуть бути республіками, монархіями і навіть мати форму вже реально не існуючої джамахірії. У кожній більш-менш розвиненій віртуальній державі є глава (зазвичай главою держави є її засновник), а також наявна певна форма парламенту і суд. Структура управління може бути дуже різноманітною. В більшості своїй, віртуальні держави – монархії, абсолютні або конституційні, вони управляються однією людиною, часто ідеологом створення даного проекту. Однак, є й винятки – наприклад, *вільне місто Христіанія*, де немає справжнього голови громади, а наявний лише формальний лідер населення цієї мікронації.

Структура законодавчих норм у віртуальних державах зазвичай схожа. Основним, стартовим документом є Декларація незалежності. Її підписання є свого роду початком історії нової країни. Потім, звичайно, формується конституція, яка визначає основи політичного ладу. У віртуальних державах, як і в реальних, діє безліч кодексів - кримінальний, цивільний, а також велике різноманіття інших законів. Більшість цих законів є нелегальними та не узгодженими з законами тієї суверенної держави, умовну територіальну прив'язку до території якої має віртуальна держава.

Економіка віртуальних держав досить проста. Переважна кількість таких новоутворень займається випуском поштових марок, грошових знаків, колекційних монет та інших сувенірів. Але багато хто з таких країн пішли далі: вони розміщують у себе на веб-сайтах (у більшості сучасних віртуальних держав вони наявні) віртуальні сервери і продають хостинг та розміщують рекламні оголошення, займаються купівлею та перепродажем акцій великих світових компаній. Деякі віртуальні держави створюють на своїй території офшорні банки й компанії для відмивання грошей та легалізації бізнесу, що у більшості випадків ставить під сумнів благородні наміри жителів віртуальних держав та призводить до розслідувань фінансових махінацій цих мікронацій (*Велике Князівство Аврам; Суверенна держава Aeterna Lucina*) [14].

Міжнародна діяльність та об'єднання віртуальних держав. Вірогідно перше значиме міжнародне зібрання віртуальних держав за участі князівства Сіленд, «Нової словенської культури», королівства Ладонія та багатьох інших мікродержав Європи сталося у серпні 2003 року. На саміті мікронацій, що відбувся в Гельсінкі в Finlandia Hall, були присутні члени Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), вчені з різних наукових установ.

З 7 листопада по 17 грудня 2004 р. на факультеті мистецтв університету Сандерленда (Великобританія) пройшла виставка на тему національної ідентичності й символіки мікронацій. Виставка була спрямована на показ нумізматичних, філателістичних і вексилологічних артефактів, а також інших символів та інструментів, що були створені та використовувалися мікронаціями з 1950-х до часу створення експозиції.

Саміт мікронацій, що проводився в рамках цієї виставки, відвідали представники Сіленда, держави «Нова утопія», імперії Атлантиум, Фрестонії та ін. Наступного року з 24 червня по 29 липня виставка також була показана в галереї в Нью-Йорку, а на початку 2007 в Парижі під «Держава – зроби її сам».

Саміт у Сандерленді у серпні 2005 набув публічності у Великій Британії в розважальному 5-частинному телесеріалі від ВВС «Як започаткувати власну країну», що був представлений Д. Уоллесом, який оповів глядачам історію власного досвіду у створенні *Королівства Прекрасного*, розташованого в його лондонській квартирі. Подібні програми також транслювалися по телебаченню в інших частинах Європи. У Франції кілька програм каналу Canal+ були зосереджені на сатиричній державі *Князівство Гролан*, в той час як в Бельгії декілька телевізійних серій Р. Ванденховена, що були показані на фламандському комерційному телебаченні в квітні 2006 р. дуже нагадували серії Уоллеса, щоправда, вони показували життя держави *Робланд*. Крім того, Ванденховен карбував свої монети під назвою «Robbies».

У 2008 р. було створено *Антарктичний союз мікронацій* (ісп. Grupo del Acuerdo Micronacional Antartico або GAMA; англійська інтерпретація - Antarctic Micronational Union) – першу багатонаціональну організацію, яка включає в себе лише мікронації віртуально пов'язані з Антарктикою. Його засновниками були мікронації *Фінінсмунд*, *Мері-Стейт* і *Велике герцогство Фландренсіс*. Нові країни можуть вступити в GAMA, але протягом перших 3 місяців не мають право висувати територіальні претензії на антарктичні землі. У разі самоліквідації віртуальної держави володіння країни переходять у спільну власність GAMA. Під самоліквідацією розуміється відсутність відповідей на службові листи протягом певного часу. Між державами-членами Союзу і досі існують невирішені територіальні розбіжності [14].

Основна мета GAMA – організація об'єднання всіх антарктичних мікронацій і захист мікронацій-учасниць від територіальних претензій держав, що не входять в об'єднання. Створено адміністрацію для вирішення всіх поточних проблем в Антарктиці, щоб уникнути подальших непорозумінь і конфліктів. В структурі організації представлені посади генерального секретаря, генерального секретаря з питань зовнішньої розвідки, комісарів із закордонних справ з прийняття нових членів, з питань юстиції та оборони, внутрішніх справ та культури, і начальника антарктичного мікронаціонального агентства з навколишнього середовища [15]. Наприкінці 2009 р. організація зіштовхнулася з кризою, коли два засновники об'єднання, Фінінсмунд і Мері-Стейт, були розформовані. Структура організації розпалася, й адміністрація стала неповною. У січні 2010 р. голова держави Фландренсіс запропонував перші вибори в організації, а 15 числа того ж місяця великого князя Нільса з Фландренсіса було обрано першим секретарем. 24 жовтня 2011 GAMA була

реформована шляхом поділу організації на 4 адміністративних райони: Західно-Антарктичний, Східно-Антарктичний, Земля Вікторії і Північний Антарктичний півострів.

Ліга малих та підлеглих національностей є самостійною організацією, створеною під час Другої Світової війни в Нью-Йорку, з наступними цілями:

« ... Створити постійний з'їзд невеликих, підлеглих і пригноблених народів світу, щоб відстоювати право кожної національності на пряме представництво на мирній конференції за підсумками цієї війни, а також на кожній міжнародній конференції, що відбудеться після цього для обговорення питань, які зачіпають її інтереси; представити ці національності світу, щоб підкреслити важливість відновлення цих національностей з правом самоврядування як необхідної умови для миру у всьому світі ... » [16].

Початковою ціллю створення цієї організації було узгодження післявоєнної політичної карти світу з урахуванням інтересів малих держав, у число яких входили і віртуальні держави, створені у довоєнний час – князівство Себорга, Королівство Гуманності тощо. Після ратифікації Хельсінської декларації 1973 року, яка встановила кордони країн після війни, більшість держав вийшли з цієї організації. Але віртуальні держави цього не зробили, тому з кожним роком в цю лігу вступали інші мікронації, що прагнули взаємодії між собою. Нині у цю лігу входять 66 мікронацій; через кожні 7 років проходять великі саміти мікронацій (2003 рік – Хельсінки; 2010 р. – Сідней), а консультаційні зустрічі лідерів мікронацій відбуваються кожні 2 роки.

Територіальна диференціація феномену «мікронаціоналізму». Здавалося б, таке явище, як віртуальна держава не визначається територіальністю, адже для створення мікронації нині достатньо лише віртуального простору – Інтернет. Втім, певні закономірності в територіальній диференціації віртуальних держав простежити можна.

З 66 нині офіційно відомих мікронацій майже половина (32) припадає на Європу, причому значна частина – на Великобританію. Таке співвідношення можна пояснити складною історією Старого світу, внаслідок якої виникли держави з категорії «історичні аномалії» (Лланруст, Себорга та ін.), а також досить ліберальним законодавством більшості європейських держав (наприклад, скандинавських).

Другим за кількістю створених мікронацій регіоном світу є Австралія та Океанія (14). Поширення мікронацій у цьому регіоні можна пояснити значною територією Австралії і досить слабким контролем над віддаленими (периферійними) регіонами. Утворення ж мікронацій на території Океанії легко пояснюється неузгодженістю кордонів океанічних держав.

Третім основним регіоном утворення віртуальних держав є Північна Америка (з Карибським басейном). Кількість мікронацій в цьому регіоні –

13. Причини утворення віртуальних держав у цьому регіоні схожі на причини, наведені для Європи: складна внутрішня історія США і Канади (особливо США) та досить «м'яке» законодавство.

А от у азійському макрорегіоні віртуальних держав лише три. Досить складним є аналіз антарктичних мікронацій, яких «офіційно» нараховується п'ять. Причини їх виникнення з'ясувати важко, й подібно, що основну роль відіграють соціально-економічні мотиви: в Антарктиді є досить значні запаси корисних копалин, чим досить резонно керуються засновники «антарктичних мікронацій». Першою на території Антарктиди з'явилася мікронація *Вестарктика* (англ. Grand Duchy of Westarctica, початкова назва — Ахейська територія Антарктиди). Її засновник — Т. МакГенрі — 2001 р. висунув територіальні претензії на землю Мері Берд (є єдиною нейтральною територією в Антарктиді, на яку офіційно не претендує жодна з визнаних держав). Друга за ієрархічним старшинством мікронація континенту *Антарктичне співтовариство Ландашир* засноване в 2001 р. (одразу після появи Вестарктики) — об'єднання кількох маловідомих віртуальних держав Антарктиди. Приклад виявився заразливим і згодом в Антарктиді з'явилося ще кілька віртуальних держав: *Королівство Фінісмунд* (2008, претендувало на південь землі Королеви Мод і схід землі Мері Берд, припинило існування в 2009, всі землі відійшли Родезії); *Республіка Мері* (2008, претендує на захід землі Мері Берд); *Велике герцогство Фландренсіс* (утворене 2008 року, претендує на деякі острови біля берегів Антарктиди); *Герцогство Аркель* (васал Великого герцогства Фландренсіс); *Республіка Південна Георгія* (утворена 2010 року жителями однойменного острова; єдина мікронація, що має реальну присутність в Антарктичному регіоні); *Федеративні штати Антарктиди* (претендують на всю Антарктиду та частину Південного океану, складаються з 7 штатів та федерального округу; антарктичні оазиси, вільні від льоду, розглядають як свої анклав); *Федерація Західної Антарктики*; Майже всі мікронації знаходяться на Землі Мері Берд, Землі Королеви Мод та Антарктичному півострові [14].

Найвизначнішим конфліктом за всю історію віртуальних держав Антарктиди є так звана «Родезійська війна» 2009 р. між віртуальними державами *Королівство Фінісмунд* та *Республіка Родезія* (перша і поки єдина війна в Антарктиді). Родезія запропонувала Фінісмунду договір, за яким всі землі Фінісмунда відходили Родезії. Фінісмунд через неувважність договір підписав, але потім відмовився його виконувати. У відповідь Родезія зробила кілька хакерських атак на сайт Фінісмунда. За підсумками війни і в результаті дипломатичних зусиль інших мікродержав Фінісмунд задовольнив претензії Родезії та припинив своє існування.

Крім чисто антарктичних держав, на Антарктиду претендують деякі віртуальні держави, основна територія яких розташована поза Антарктидою (наприклад, *Домініон Мельчизедек*). Жодна з віртуальних держав Антарктиди не визнана світовим співтовариством [14].

Типологія віртуальних держав. Ґрунтуючись на викладеній вище характеристиці різних аспектів феномену мікронаціоналізації, видається доречним взяти за основу первинної систематизації, узагальнення та визначення типологічних ознак генезис віртуальний держав (Табл.1)

Таблиця 1.

Генетична типологія віртуальних держав

Генетичний тип	Характеристика	Приклади
Соціальні, економічні або політичні моделі	Як правило, мають досить серйозні наміри, часто охоплюють значну кількість людей, зацікавлених у відтворенні минулого або в імітації на досить високому рівні політичних чи соціальних процесів.	Вільне місто Христіанія; Провінція Хатт-Рівер; Віртландія.
Фікції	Є найпоширенішими (понад кілька сотен). Своєрідний "політичний симуляціонізм". Існують, як правило, "для задоволення" своїх творців та пов'язані виключно з привласненням їхніми засновниками зовнішніх символів державності; мають порівняно невелику кількість учасників; є ефемерними (часто існують лише кілька місяців), створені зазвичай на основі Інтернету. Діяльність в основному спирається на використання звань з честолобними назвами, нагород, почестей і геральдичних символів, взятих ще з часів європейських феодалних традицій, проведення "війни" і «дипломатія» з іншими мікронаціями є частими проявами їх діяльності.	Імперія Остеназія; Фрестонія; Молоссія.
Проекти творчої фантазії	Автономні мистецькі проекти та умисно створені в творчому стилі фантастичні жартівливі держави.	Аериканська імперія; Ладонія; «Нова словенська культура».
Генетичний тип	Характеристика	Приклади
Інструменти для просування певних ідей або для залучення туристів	Утворення політичними або соціальними реформами; деякі з них підтримуються засобами масової інформації та громадськістю.	Імперія Атлантиум; Ахзівланд; Хей-он-Уай
Шахрайські проекти	Були створені в шахрайських цілях, прагнучи проводити сумнівні або незаконні фінансові дії на території суверенних держав	Суверенна держава Aeterna Lucina; Велике Князівство Аврам; Домініон Мельчізедек.

Проекти «історичні аномалії».	- Невелика кількість мікронацій, що засновані на історичній аномалії або ексцентричній інтерпретації законів. Ці типи мікронацій, як правило, розташовані на невеликій (як правило, спірній) території, на якій створюються територіальні анклавні з обмеженою господарською діяльністю, що живуть за рахунок туризму і філателістичних та нумізматичних продажів. В основному ігноруються країнами, від яких мікронація відкололася.	Королівство Ланді; Князівство Сіленд; Князівство Себорга.
Проекти «нових держав»	Проекти «нових держав» - спроба створити зовсім нові держави-нації. Як правило, вони включають в себе плани по будівництву штучних островів і проекти по створенню націй на основі лібертаріанських демократичних принципів.	Республіка Мінерва; Держава «Нова утопія»; Республіка Трояндових островів.
Проекти, що виникли внаслідок протестних рухів	Виникли внаслідок певних заворушень в суспільстві, що були викликані різноманітними причинами, в основному економічними та соціальними. Більшість з подібних «протестних мікронацій» були придушені внутрішніми силами суверенних держав як несанкціоновані демонстрації.	Арамоана; Філеттіно; Князівство Вайомінгу.

Власне, визначені генетичні типи можуть набути більш детальної характеристики за умови подальшого збагачення аналізом якісних та кількісних параметрів, які визначають політичні, культурологічні, соціальні, економічні ефекти феномену «мікронаціоналізації», та забезпечити розвиток географічних інтерпретацій «віртуалізації» сучасного суспільного розвитку.

Використані джерела:

1. Fabrice O'Driscoll *Ils ne siègent pas à l'ONU*. – Toulon: Editions des Presses du Midi. -287p.
2. Utopian/ DslRulers, and Spoofs, Stake Out Territory Online. Published: May 25, 2000 by Stephen Mihm [електронний ресурс]: режим доступу - <http://www.nytimes.com/2000/05/25/technology/utopian-rulers-and-spoofs-stake-out-territory-online.html> - retrieved 18.03.14
3. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://en.wikipedia.org/wiki/Micronation#Academic.2C_literary.2C_and_media_attention - retrieved 18.03.14
4. Ryan, John; Dunford, George; Sellard, Simon (September 2006). "Micronations: The Lonely Planet Guide to Home-Made Nations" [електронний ресурс]: режим доступу - http://books.google.com.ph/books?id=5ZRrwrIIPSYC&printsec=frontcover&source=gbs_atb#v=onepage&q&f=false - retrieved 18.03.14

5. Багров Н.В. География в информационном мире. – К.: Либідь, 2005. – 184 с.
6. Арманд А. Д. География информационного века .. Изв.РАН.Сер.геогр.2002. №1
7. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://ru.wikipedia.org/wiki/Конвенция_Монтевидео - retrieved 18.03.14
8. Совецание по безопасности и сотрудничеству в Европе. Заключительный акт. – Хельсинки, 1975 [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - <http://www.osce.org/ru/mc/39505?download=true> - retrieved 18.03.14
9. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - <http://en.wikipedia.org/wiki/Micronation#Legitimacy> - retrieved 18.03.14
10. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://en.wikipedia.org/wiki/Micronation#Early_history_and_evolution - retrieved 18.03.14
11. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_micronations - retrieved 18.03.14
12. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://en.wikipedia.org/wiki/Micronation#History_during_1960_to_1980 - retrieved 18.03.14
13. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://en.wikipedia.org/wiki/Micronation#Effects_of_the_Internet - retrieved 18.03.14
14. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://ru.wikipedia.org/wiki/Виртуальное_государство - retrieved 18.03.14
15. Вільний загальнодоступний англомовний мікронаціональний проект MicroWiki [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - <http://microwiki.org.uk/index.php?title=GAMA> - retrieved 18.03.14
16. Вільна загальнодоступна багатомовна універсальна енциклопедія Wikipedia [електронний ресурс]: режим доступу до ресурсу - http://en.wikipedia.org/wiki/League_for_Small_and_Subject_Nationalities - retrieved 18.03.14

УДК 911.3:32

Стафійчук В.І.

ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА АВТОРСТВА ПОЛІТИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ПУБЛІКАЦІЙ В УКРАЇНІ ЗА 1990-2012 РОКИ

У статті представлений аналіз територіальної структури авторства політико-географічних публікацій у провідних географічних часописах України за 1990-2012 рр.

Ключові слова: політична географія, політико-географічна публікація, фахове видання, територіальна структура авторства статей

В статье подан анализ территориальной структуры авторства политико-географических публикаций в географических изданиях Украины за 1990-2012 годы.

Ключевые слова: политическая география, политико-географическая публикация, научное издание, территориальная структура авторства статей

The article presents an analysis of the territorial structure of authorship political and geographical publications in leading journals geographic Ukraine for 1990-2012 years.

Keywords: political geography, political and geographic publication, special edition, the territorial structure of the authorship of articles